

I

(Akti, katerih objava je obvezna)

UREDBA (ES) št. 1107/2006 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 5. julija 2006

o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 80(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,

po posvetovanju z Odborom regij,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽²⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Enotni trg storitev zračnega prevoza bi moral koristiti vsem državljanom na splošno. Zato bi morale imeti invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo, ki je posledica invalidnosti, starosti ali katerega koli drugega razloga, možnosti zračnega prevoza, ki so primerljive z možnostmi drugih državljanov. Invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo imajo enako pravico kot vsi drugi državljani do prostega gibanja, svobodne izbire in nediskriminacije. To velja tako za zračni prevoz kot za ostala področja življenja.

(2) Invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo bi bilo torej treba sprejeti in jim ne zavrniti prevoza zaradi invalidnosti ali pomanjkanja mobilnosti, razen v primerih, ki so upravičeni iz varnostnih razlogov, predpisanih z zakonom. Preden sprejmejo rezervacijo invalidne osebe ali osebe z omejeno mobilnostjo bi morali letalski prevozniki, njihovi agentje in organizatorji potovanja po najboljših močeh preveriti, ali obstaja upravičen varnostni razlog, zaradi katerega te osebe ne morejo sprejeti na zadevne lete.

(3) Ta uredba ne bi smela vplivati na druge pravice potnikov, določene z zakonodajo Skupnosti in še zlasti z Direktivo Sveta 90/314/EGS z dne 13. junija 1990 o paketnem potovanju, organiziranih počitnicah in izletih ⁽³⁾ in Uredbo (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine, pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude ⁽⁴⁾. Če ima upravičena oseba ob istem dogodku enako pravico do povračila stroškov ali do ponovne rezervacije tako na podlagi enega od naštetih zakonodajnih aktov kot na podlagi te uredbe, naj bi to pravico uveljavljala samo enkrat po lastni presoji.

(4) Da bi invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo dali možnosti zračnega prevoza, ki so primerljive z možnostmi drugih državljanov, bi se jim zaradi njihovih posebnih potreb morala nuditi pomoč na letališčih kot tudi na letalu z zaposlitvijo potrebnega osebja in uporabo ustrezne opreme. Zaradi interesa družbenega vključevanja bi morale zadevne osebe takšno pomoč dobiti brez doplačila.

(5) Pomoč na letališčih, ki se nahajajo na ozemlju države članice, za katerega se uporablja Pogodba, bi morala med drugim omogočiti invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo gibanje od določene točke prihoda na letališče do letala in od letala do določene točke odhoda z letališča, vključno z vkrcanjem in izkrcanjem. Te točke bi morali določiti vsaj na glavnih vhodih v zgradbe terminala, na območjih z okenci za prijavo potnikov, na železniških postajah, postajah lahkih železnic, postajah podzemne železnice in avtobusnih postajah, na postajališčih za taksije in drugih postajališčih ter na letaliških parkiriščih. Pomoč bi morala biti organizirana na takšen način, da se izogne prekinitvam in zamudam, ob hkratnem zagotavljanju visokih in enakovrednih standardov v vsej Skupnosti ter najboljši uporabi sredstev, ne glede na to, za katero letališče ali letalskega prevoznika gre.

⁽¹⁾ UL C 24, 31.1.2006, str. 12.

⁽²⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 15. decembra 2005 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in Sklep Sveta z dne 9. junija 2006.

⁽³⁾ UL L 158, 23.6.1990, str. 59.

⁽⁴⁾ UL L 46, 17.2.2004, str. 1.

- (6) Za doseganje teh ciljev bi moral biti za zagotavljanje visoko kakovostne pomoči na letališču odgovoren centralni organ. Ker imajo vodstveni organi letališč ključno vlogo pri zagotavljanju storitev na celotnem letališču, bi jim morala biti dana tudi ta splošna odgovornost.
- (7) Vodstveni organi letališč bi lahko sami zagotavljali pomoč invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo. Glede na pozitivno vlogo nekaterih operaterjev in letalskih prevoznikov v preteklosti pa lahko za zagotavljanje te pomoči vodstveni organi sklenejo pogodbo s tretjimi osebami, brez poseganja v uporabo ustreznih določb prava Skupnosti, vključno s tistimi o javnih naročilih.
- (8) Pomoč bi morala biti financirana na takšen način, da se breme pravično porazdeli med vse potnike, ki uporabljajo letališče, da bi se tako izognili odklanjanju prevoza invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo. Najbolj učinkovit način financiranja je, da se stroški zaračunajo vsakemu letalskemu prevozniku, ki uporablja letališče, sorazmerno s številom potnikov, ki jih prevaža z ali na letališče.
- (9) Zlasti zaradi zagotovitve, da bi bile takse, ki se zaračunajo letalskim prevoznikom, sorazmerne s pomočjo, ki so je deležne invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo, ter da se s temi stroški ne bi financirale dejavnosti vodstvenih organov, ki niso povezane z zagotavljanjem te pomoči, bi bilo treba takse določiti in uvesti popolnoma pregledno. Direktivo Sveta 96/67/ES z dne 15. oktobra 1996 o dostopu do trga storitev zemeljske oskrbe na letališčih Skupnosti⁽¹⁾ in zlasti določbe o ločevanju računovodskih izkazov bi bilo zato treba uporabiti, kadar niso v nasprotju s to uredbo.
- (10) Pri organizaciji zagotavljanja pomoči invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo ter pri usposabljanju svojega osebja bi se morala letališča in letalski prevozniki ravnati v skladu z dokumentom št. 30 Evropske konference civilnega letalstva (v nadaljnjem besedilu „ECAC“), določenem v oddelku 5 dela I in njegovih prilog, ter zlasti po Kodeksu o pravilih obnašanja pri zemeljski oskrbi oseb z omejeno mobilnostjo iz Priloge J ECAC v času sprejetja te uredbe.
- (11) Pri odločanju o zasnovi novih letališč in terminalov ter v okviru večjih prenovitvenih del bi morali vodstveni organi letališč, kadar je to mogoče, upoštevati potrebe invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo. Prav tako bi morali letalski prevozniki, kadar je to mogoče, upoštevati te potrebe pri odločanju o zasnovi novih in obnovljenih zrakoplovov.
- (12) Direktiva 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in prostem pretoku takih podatkov⁽²⁾ bi se morala strogo izvrševati, da bi se zagotovilo spoštovanje zasebnosti invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo ter da se zagotovi, da zahtevane informacije služijo le za izpolnjevanje obveznosti pomoči, določene v tej uredbi, in da se ne uporabljajo zoper potnike, ki potrebujejo zadevno pomoč.
- (13) Vse pomembne informacije, ki se nudijo zračnim potnikom, bi bilo treba zagotoviti v nadomestnih oblikah, dostopnih invalidnim potnikom in potnikom z omejeno mobilnostjo, in bi morale biti vsaj v istih jezikih, kakor so informacije, ki so na voljo drugim potnikom.
- (14) V primeru, da se pri oskrbi na letališču ali med letalskim prevozom na krovu izgubijo ali poškodujejo invalidski vozički, druga oprema za gibanje ali pripomočki, bi se potniku, ki ima v lasti to opremo, morala povrniti škoda v skladu s pravili mednarodnega prava, prava Skupnosti in nacionalnega prava.
- (15) Države članice bi morale nadzorovati in zagotoviti spoštovanje te uredbe in določiti primerni organ, ki bo izvajal naloge izvrševanja. Ta nadzor ne vpliva na pravice invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo, da zahtevajo odškodnino na sodišču v skladu z nacionalnim pravom.
- (16) Pomembno je, da ima invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo, ki meni, da je prišlo do kršitve te uredbe, možnost, da zadevo predloži v reševanje vodstvenemu organu letališča oziroma zadevnemu letalskemu prevozniku. Če invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo na ta način ne more dobiti zadoščenja, lahko vloži pritožbo pri organu ali organih, ki jih v ta namen določijo države članice.
- (17) Pritožbe v zvezi s pomočjo na letališčih bi se morale nasloviti na organ ali organe za izvrševanje te uredbe, ki ga/jih določi država članica, v kateri se letališče nahaja. Pritožbe v zvezi s pomočjo letalskega prevoznika bi se morale nasloviti na organ ali organe za izvrševanje te uredbe, ki ga/jih določi država članica, ki je izdala operativno licenco letalskemu prevozniku.

⁽¹⁾ UL L 272, 25.10.1996, str. 36. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 284, 31.10.2003, str. 1).

⁽²⁾ UL L 281, 23.11.1995, str. 31. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1882/2003.

- (18) Države članice morajo določiti kazni, ki se uporabijo za kršitve te uredbe, in zagotoviti njihovo izvrševanje. Kazni, ki bi lahko zajemale tudi naložitev plačila nadomestila zadevni osebi, morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
- (19) Ker ciljev te uredbe, še posebej zagotovitve visoke in enakovredne ravni zaščite in pomoči v vseh državah članicah in zagotovitve, da gospodarski subjekti delujejo v skladu z usklajenimi pogoji na enotnem trgu, države članice same ne morejo zadovoljivo doseči in ker te cilje zaradi njihovega obsega ter učinkov laže doseže Skupnost, lahko Skupnost sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. Skladno z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne prekoračuje okvirov, ki so potrebni za doseganje teh ciljev.
- (20) Ta uredba spoštuje temeljne pravice in upošteva priznana načela, zlasti načela Listine o temeljnih pravicah Evropske unije.
- (21) S skupno izjavo ministrov za zunanje zadeve Kraljevine Španije in Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska je bil 2. decembra 1987 v Londonu sklenjen dogovor o večjem sodelovanju obeh držav pri uporabi gibraltarskega letališča. Ta dogovor se še ni začel izvajati –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Namen in področje uporabe

1. Ta uredba določa pravila za zaščito in zagotavljanje pomoči invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu, da se jih zaščiti pred diskriminacijo kakor tudi da se jim zagotovi pomoč.
2. Določbe te uredbe se uporabljajo za invalidne osebe in osebe z omejeno mobilnostjo, ki uporabljajo ali nameravajo uporabiti storitve komercialnega potniškega zračnega prevoza pri odhodu z letališča, pri prihodu na letališče ali v tranzitu skozi letališče, kadar se letališče nahaja na ozemlju države članice, za katerega se uporablja Pogodba.
3. Členi 3, 4 in 10 se prav tako uporabljajo za potnike, ki odhajajo z letališča, ki se nahaja v tretji državi, na letališče, ki se nahaja na ozemlju države članice, za katerega se uporablja Pogodba, če je prevoznik, ki let izvaja, letalski prevoznik Skupnosti.
4. Ta uredba ne vpliva na pravice potnikov, določene z Direktivo 90/314/EGS ter z Uredbo (ES) št. 261/2004.

5. V primeru, da so določbe te uredbe v nasprotju z določbami Direktive 96/67/ES, se uporablja ta uredba.

6. Uporaba te uredbe za gibraltarsko letališče ne posega v pravni položaj Kraljevine Španije in Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska v zvezi s sporom o suverenosti nad ozemljem, na katerem se nahaja letališče.

7. Uporaba te uredbe za gibraltarsko letališče se odloži, dokler se ne začne izvajati dogovor, ki je vključen v skupno izjavo ministrov za zunanje zadeve Kraljevine Španije in Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska z dne 2. decembra 1987. Vladi Španije in Združenega kraljestva obvestita Svet o datumu začetka izvajanja.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „invalidna oseba“ ali „oseba z omejeno mobilnostjo“ je katera koli oseba, katere mobilnost je pri uporabi transporta zmanjšana zaradi kakršne koli telesne invalidnosti (čutilne ali gibalne, stalne ali začasne), intelektualne nezmožnosti ali prizadetosti ali katerega koli drugega vzroka invalidnosti ali starosti in katere stanje zahteva primerno pozornost in prilagajanje storitve, ki je na voljo vsem potnikom, njenim posebnim potrebam;
- (b) „letalski prevoznik“ je podjetje za zračni prevoz z veljavno operativno licenco;
- (c) „izvedbeni letalski prevoznik“ je letalski prevoznik, ki opravlja ali namerava opraviti let po pogodbi s potnikom ali v imenu druge pravne ali fizične osebe, ki ima pogodbo s tem potnikom;
- (d) „letalski prevoznik Skupnosti“ je letalski prevoznik z veljavno operativno licenco, ki jo je izdala država članica v skladu z Uredbo Sveta (EGS) št. 2407/92 z dne 23. julija 1992 o licenciranju letalskih prevoznikov⁽¹⁾;
- (e) „organizator potovanja“ je, z izjemo letalskega prevoznika, organizator ali prodajalec v smislu člena 2(2) in (3) Direktive 90/314/EGS;
- (f) „vodstveni organ letališča“ ali „vodstveni organ“ je organ, katerega cilj je na podlagi nacionalne zakonodaje zlasti vodenje in upravljanje letališke infrastrukture ter usklajevanje in nadzor dejavnosti različnih operaterjev na zadevnem letališču ali sistemu letališč;

⁽¹⁾ UL L 240, 24.8.1992, str. 1.

- (g) „uporabnik letališča“ je katera koli fizična ali pravna oseba, odgovorna za zračni prevoz potnikov z zadevnega letališča ali na zadevno letališče;
- (h) „odbor uporabnikov letališča“ je odbor predstavnikov uporabnikov letališča ali organizacij, ki jih predstavljajo;
- (i) „rezervacija“ je dejstvo, da ima potnik vozovnico ali drugo dokazilo, ki izkazuje, da je letalski prevoznik ali organizator potovanja sprejel in registriral rezervacijo;
- (j) „letališče“ je določena površina, posebej namenjena pristajanju, vzletanju in gibanju zrakoplovov, vključno s pomožnimi objekti, napravami in opremo, ki jih lahko te operacije vključujejo zaradi potreb zračnega prometa in storitev zračnega prevoza, vključno z objekti, napravami in opremo, potrebnimi za zagotavljanje podpore storitvam komercialnega zračnega prevoza;
- (k) „parkirni prostor na letališču“ je parkirišče znotraj meja letališča ali pod neposrednim nadzorom vodstvenega organa letališča, neposredno namenjen potnikom, ki uporabljajo to letališče;
- (l) „storitev komercialnega potniškega zračnega prevoza“ je storitev potniškega zračnega transporta, ki jo opravi letalski prevoznik z rednim ali posebnim letom, ki je ponujen širši javnosti proti plačilu kot samostojni let ali kot del paketnega potovanja.

Člen 3

Preprečevanje zavrnitve prevoza

Letalski prevoznik ali njegov agent ali organizator potovanja ne sme zaradi invalidnosti ali zmanjšane mobilnosti zavriniti:

- (a) sprejetja rezervacije za let z letalom, ki prihaja na letališče ali odhaja z letališča, za katerega se uporablja ta uredba;
- (b) vkrcanja invalidne osebe ali osebe z omejeno mobilnostjo na takem letališču, pod pogojem, da ima ta oseba veljavno vozovnico in rezervacijo.

Člen 4

Odstopanja, posebni pogoji in obveščanje

1. Brez poseganja v določbe člena 3 lahko letalski prevoznik, njegov agent ali organizator potovanja na podlagi invalidnosti ali omejene mobilnosti zavrne sprejetje rezervacije ali vkrcanje invalidne osebe ali osebe z omejeno mobilnostjo:

- (a) zaradi izpolnjevanja veljavnih varnostnih zahtev, določenih z mednarodnim pravom, pravom Skupnosti ali z nacionalnim pravom, ali zaradi izpolnjevanja varnostnih

zahtev organa, ki je zadevnemu letalskemu prevozniku izdal pričevalo letalskega prevoznika;

- (b) če velikost letala ali njegovih vrat fizično onemogoča vkrcanje oziroma prevoz te invalidne osebe ali osebe z omejeno mobilnostjo.

V primeru zavrnitve sprejetja rezervacije zaradi razlogov iz točke (a) ali (b) prvega pododstavka si letalski prevoznik, njegov agent ali organizator potovanja po najboljših močeh prizadeva, da zadevni osebi predlaga drugo sprejemljivo možnost.

Invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo, katere vkrcanje je bilo zavrnjeno zaradi invalidnosti ali omejene mobilnosti, in vsaka oseba, ki jo spremlja v skladu z odstavkom 2 tega člena, imata pravico do povračila stroškov ali spremembe poti, kakor je predvideno v členu 8 Uredbe (ES) št. 261/2004. Pravica do možnosti povratnega leta ali spremembe poti je pogojena z izpolnjevanjem vseh varnostnih zahtev.

2. Pod enakimi pogoji, kakor je navedeno v točki (a) prvega pododstavka odstavka 1, lahko letalski prevoznik, njegov agent ali organizator potovanja zahteva, da invalidno osebo ali osebo z omejeno mobilnostjo spremlja druga oseba, ki je tej osebi sposobna nuditi ustrezno pomoč.

3. Letalski prevoznik ali njegov agent morata na dostopen način in vsaj v istih jezikih, kakor so informacije, ki so na voljo drugim potnikom, dati na voljo javnosti varnostna pravila, ki se uporabljajo pri prevozu invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo, kakor tudi vse morebitne omejitve v zvezi s prevozom teh oseb ali z opremo za gibanje zaradi velikosti zrakoplova. Organizator potovanja da na voljo takšna varnostna pravila in omejitve za lete, ki jih organizira, prodaja ali ponuja in so vključeni v paketno potovanje, organizirane počitnice ali izlete.

4. Kadar letalski prevoznik, njegov agent ali organizator potovanja uporabi odstopanja iz odstavkov 1 ali 2, o razlogih za to nemudoma obvesti invalidno osebo ali osebo z omejeno mobilnostjo. Letalski prevoznik, njegov agent ali organizator potovanja na zahtevo invalidne osebe ali osebe z omejeno mobilnostjo o teh razlogih pisno obvesti v petih delovnih dneh od zahteve.

Člen 5

Določitev točk za prihod in odhod

1. Vodstveni organ letališča, v sodelovanju z uporabniki letališča in z odborom uporabnikov letališča, kadar ta obstaja, ter z ustreznimi organizacijami, ki zastopajo invalidne osebe ali osebe z omejeno mobilnostjo, ob upoštevanju lokalnih pogojev, določi točke za prihod in odhod znotraj meja letališča ali na točki pod neposrednim nadzorom vodstvenega organa,

tako znotraj kot zunaj zgradb terminala, kjer lahko invalidne osebe ali osebe z omejeno mobilnostjo enostavno sporočijo svoj prihod na letališče in zahtevajo pomoč.

2. Točke za prihod in odhod iz odstavka 1 se jasno označijo in nudijo potnikom v dostopnih oblikah osnovne podatke o letališču.

Člen 6

Posredovanje podatkov

1. Letalski prevozniki, njihovi agentje in organizatorji potovanja sprejmejo vse potrebne ukrepe zato, da na vseh njihovih prodajnih mestih na ozemljih držav članic, za katera se uporablja Pogodba, vključno s telefonsko in internetno prodajo, lahko ustrezno sprejemajo prijave potrebe po pomoči invalidnih oseb ali oseb z omejeno mobilnostjo.

2. Kadar letalski prevoznik ali njegov agent ali organizator potovanja prejme prijavo potrebe po pomoči vsaj 48 ur pred objavljenim časom odhoda leta, podatek vsaj 36 ur pred objavljenim časom odhoda leta posreduje:

- (a) vodstvenim organom letališč odhoda, prihoda in tranzita; ter
- (b) izvedbenemu letalskemu prevozniku, če rezervacije ni sprejel ta prevoznik, razen če v trenutku prejema prijave potrebe po pomoči identiteta letalskega prevoznika ni znana, pri čemer se v tem primeru podatek posreduje, kakor hitro je to izvedljivo.

3. V vseh drugih primerih, ki niso zajeti z odstavkom 2, letalski prevoznik ali njegov agent ali organizator potovanja podatke posredujejo čim hitreje.

4. Izvedbeni letalski prevoznik v najkrajšem možnem času po odhodu leta obvesti vodstveni organ namembnega letališča, če se ta nahaja na ozemlju države članice, za katerega se uporablja Pogodba, o številu invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo, ki potrebujejo pomoč, opredeljeno v Prilogi I, ter o vrsti te pomoči.

Člen 7

Pravica do pomoči na letališčih

1. Ko invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo prispe na letališče zaradi potovanja po zraku, je vodstveni organ letališča dolžan zagotoviti pomoč, opredeljeno v Prilogi I, na takšen način, da se lahko ta oseba vkrca na let, za katerega ima rezervacijo, pod pogojem, da je zadevni letalski prevoznik ali

njegov agent ali organizator potovanja obveščen o posebnih potrebah osebe po tovrstni pomoči vsaj 48 ur pred objavljenim časom odhoda. To obvestilo velja tudi za povratni let, če je let v obe smeri opravljen pri istem letalskem prevozniku.

2. Če je potrebno spremstvo izšolanega psa pomočnika, se zahtevi ugotovi pod pogojem, da je bilo ustrezno obvestilo sporočeno letalskemu prevozniku, njegovemu agentu ali organizatorju potovanja v skladu z veljavnimi nacionalnimi pravili, ki urejajo prevoz psov pomočnikov na krovu zrakoplova, če tovrstna pravila obstajajo.

3. Če vodstveni organ ne prejme obvestila iz odstavka 1, si po najboljših močeh prizadeva, da priskrbi pomoč, določeno v Prilogi I, na način, da se zadevna oseba lahko vkrca na let, za katerega ima rezervacijo.

4. Določbe iz odstavka 1 se uporabljajo pod pogojem, da:

(a) se oseba javi pri okencu za prijavo potnikov:

(i) ob času, ki ga letalski prevoznik, njegov agent ali organizator potovanja vnaprej pisno določi (vključno z elektronskimi sredstvi); ali

(ii) če čas ni določen, najpozneje eno uro pred objavljenim časom odhoda; ali

(b) oseba prispe do točk znotraj meja letališča, določenih v skladu s členom 5:

(i) ob času, ki ga letalski prevoznik, njegov agent ali organizator potovanja vnaprej pisno določi (vključno z elektronskimi sredstvi); ali

(ii) če čas ni določen, najpozneje dve uri pred objavljenim časom odhoda.

5. Kadar je invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo v tranzitu skozi letališče, za katero se uporablja ta uredba, ali jo letalski prevoznik ali organizator potovanja prestavi z leta, za katerega ima rezervacijo, na drug let, je vodstveni organ odgovoren za zagotavljanje pomoči, določene v Prilogi I, na način, da se oseba lahko vkrca na let, za katerega ima rezervacijo.

6. Kadar invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo dospe z letalskim prevozom na letališče, za katero se uporablja ta uredba, je vodstveni organ letališča dolžan priskrbeti pomoč, določeno v Prilogi I, na način, da lahko ta oseba doseže točko odhoda z letališča iz člena 5.

7. Priskrbljena pomoč mora biti čim bolj prilagojena posebnim potrebam posameznega potnika.

Člen 8

Odgovornost za pomoč na letališčih

1. Vodstveni organ letališča je odgovoren, da invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo brez doplačila zagotovi pomoč, določeno v Prilogi I.

2. Vodstveni organ lahko takšno pomoč zagotavlja sam. Lahko pa v skladu s svojo odgovornostjo in ob upoštevanju izpolnjevanja standardov kakovosti iz člena 9(1) sklene pogodbo z drugimi strankami za zagotavljanje pomoči. V sodelovanju z uporabniki letališča prek odbora uporabnikov letališča, kadar ta obstaja, lahko vodstveni organ takšno pogodbo ali takšne pogodbe sklene na lastno pobudo ali na zahtevo drugih, vključno na zahtevo letalskega prevoznika, in ob upoštevanju obstoječih storitev na zadevnem letališču. V primeru zavrnitve takšne zahteve vodstveni organ poda pisno obrazložitev.

3. Vodstveni organ letališča lahko na nediskriminatorni osnovi zaradi financiranja te pomoči zaračuna posebne takse uporabnikom letališča.

4. Te posebne takse morajo biti upravičene, povezane s stroški in pregledne, uvesti pa jih mora vodstveni organ letališča v sodelovanju z uporabniki letališča prek odbora uporabnikov letališča, kadar ta obstaja, ali drugimi ustreznimi subjekti. Taksa se razdeli med uporabnike letališča v sorazmerju s celotnim številom vseh potnikov, ki jih vsak od njih prevaža na letališče ali z njega.

5. Vodstveni organ letališča v skladu s trenutno poslovno prakso ločuje računovodske izkaze svojih dejavnosti, ki so povezane s pomočjo invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo, od računovodskih izkazov ostalih dejavnosti.

6. Vodstveni organ letališča omogoči uporabnikom letališča prek odbora uporabnikov letališča, kadar ta obstaja, ali katerega koli drugega ustreznega subjekta ter izvršnemu organu ali organom iz člena 14 vpogled v revidiran letni pregled zaračunanih zneskov in izdatkov, namenjenih za pomoč invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo.

Člen 9

Standardi kakovosti za pomoč

1. Z izjemo letališč, katerih letni promet je manj kot 150 000 komercialnih potnikov, mora vodstveni organ v sodelovanju z uporabniki letališča prek odbora uporabnikov letališča, kadar ta obstaja, in z organizacijami, ki zastopajo invalidne potnike in potnike z omejeno mobilnostjo, določiti standarde kakovosti za pomoč, določeno v Prilogi I, ter določiti potrebna sredstva za njihovo izpolnjevanje.

2. Pri določanju teh standardov je treba v celoti upoštevati mednarodno priznane usmeritve in kodekse ravnanja za

olajšanje transporta invalidnih oseb ali oseb z omejeno mobilnostjo, zlasti Kodeks o pravilih obnašanja pri zemeljski oskrbi oseb z omejeno mobilnostjo ECAC.

3. Vodstveni organ letališča objavi svoje standarde kakovosti.

4. Letalski prevoznik in vodstveni organ letališča se lahko sporazumeta, da vodstveni organ potnikom, ki jih letalski prevoznik prevaža na letališče ali z njega, zagotavlja pomoč višjega standarda od standardov iz odstavka 1 ali da jim razen storitev, določenih v Prilogi I, zagotavlja dodatne storitve.

5. Zaradi financiranja česar koli od tega lahko vodstveni organ letalskemu prevozniku poleg takse iz člena 8(3) zaračuna še dodatno takso, ki je pregledna, sorazmerna s stroški in uvedena po posvetovanju z zadevnim letalskim prevoznikom.

Člen 10

Pomoč letalskih prevoznikov

Letalski prevoznik zagotavlja invalidni osebi ali osebi z omejeno mobilnostjo, ki prihaja na letališče, odhaja z njega ali je v tranzitu skozi letališče, za katerega se uporablja ta uredba, pomoč iz Priloge II brez doplačila pod pogojem, da oseba izpolnjuje pogoje, določene v členu 7(1), (2) in (4).

Člen 11

Usposabljanje

Letalski prevozniki in vodstveni organi letališč:

- (a) zagotovijo, da ima vse njihovo osebje, vključno z zaposlenimi pri katerem koli podizvajalcu, ki neposredno nudijo pomoč invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo, ustrezno znanje o potrebah oseb z različnimi vrstami invalidnosti ali z omejeno mobilnostjo;
- (b) zagotovijo, da ima vse njihovo osebje, ki dela na letališčih in ima neposredno opraviti s potniki, možnost usposabljanja na področju enakopravnosti invalidnih oseb in ozaveščanja o invalidnosti;
- (c) zagotovijo, da se ob zaposlitvi vsi novi zaposleni udeležijo usposabljanja o invalidnosti, osebju pa po potrebi omogočijo usposabljanje za obnovitev znanja.

Člen 12

Povračilo škode za izgubljene ali poškodovane invalidske vozičke, drugo opremo za gibanje in pripomočke

Če se invalidski vozički ali druga oprema za gibanje ali pripomočki pri oskrbi na letališču ali med letalskim prevozom

izgubijo ali poškodujejo, se potniku, ki je lastnik te opreme, povrne škoda v skladu s pravili mednarodnega prava, prava Skupnosti in nacionalnega prava.

Člen 13

Izključitev opustitve

Obveznosti do invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo na podlagi te uredbe ni mogoče omejevati ali jih opustiti.

Člen 14

Izvršni organ in njegove naloge

1. Vsaka država članica določi organ ali organe, ki so odgovorni za izvrševanje te uredbe glede letov, ki odhajajo z letališč ali prihajajo na letališča, ki se nahajajo na njenem ozemlju. Kadar je to primerno, ta organ ali organi sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev spoštovanja pravic invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo, vključno z izpolnjevanjem standardov kakovosti iz člena 9(1). Države članice obvestijo Komisijo o organu ali organih, ki so jih določile.

2. Države članice, kadar je to primerno, predvidijo tudi, da organ ali organi za izvrševanje, določeni v skladu z odstavkom 1, zagotovijo zadovoljivo izvajanje člena 8, vključno z določbami o stroških, da bi se izognili nelojalni konkurenci. V ta namen lahko določijo tudi poseben organ.

Člen 15

Pritožba

1. Invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo, ki meni, da je prišlo do kršitve te uredbe, lahko zadevo predloži v reševanje vodstvenemu organu letališča oziroma zadevnemu letalskemu prevozniku.

2. Če invalidna oseba ali oseba z omejeno mobilnostjo ne doseže zadovoljive rešitve na ta način, lahko pritožbo o domnevni kršitvi te uredbe sporoči vsakemu organu ali

organom, ki so bili določeni v skladu s členom 14(1), ali vsakemu drugemu pristojnemu organu, ki ga določi država članica.

3. Organ države članice, ki prejme pritožbo o zadevi, ki sodi v pristojnost določenega organa druge države članice, pritožbo posreduje organu te druge države članice.

4. Države članice sprejmejo ukrepe za obveščanje invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo o njihovih pravicah na podlagi te uredbe in o možnosti pritožbe pri tem določenem organu ali organih.

Člen 16

Kazni

Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve določb te uredbe, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotavljanje njihovega izvrševanja. Predvidene kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice o teh določbah uradno obvestijo Komisijo in ji nemudoma sporočijo kakršne koli naknadne spremembe, ki vplivajo na te določbe.

Člen 17

Poročilo

Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu najpozneje do 1. januarja 2010 poroča o uporabi in učinkih te uredbe. Poročilu se po potrebi priložijo zakonodajni predlogi za nadaljnje podrobno izvajanje določb te uredbe ali za njen pregled.

Člen 18

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po dnevu objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 26. julija 2008, razen členov 3 in 4, ki se uporabljata od 26. julija 2007.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu, 5. julija 2006

Za Evropski parlament
Predsednik
J. BORRELL FONTELLES

Za Svet
Predsednica
P. LEHTOMÄKI

PRILOGA I

Pomoč, za katero so odgovorni vodstveni organi letališč

Pomoč in dogovori, ki so potrebni, da se invalidnim osebam in osebam z omejeno mobilnostjo omogoči:

- sporočanje njihovega prihoda na letališče in zahteve po pomoči na označenih točkah znotraj in zunaj zgradb terminala, navedenih v členu 5,
- premik od označene točke do okenca za prijavo potnikov,
- prijava na let in prijava prtljage,
- nadaljevanje poti od okenca za prijavo potnikov do zrakoplova skupaj z izpolnitvijo izstopnih, carinskih in varnostnih postopkov,
- vkrcanje na zrakoplov z zagotavljanjem dvigal, invalidskih vozičkov oziroma druge potrebne pomoči, kakor je to primerno,
- nadaljevanje poti od vrat zrakoplova do njihovih sedežev,
- shranjevanje in prevzem prtljage na zrakoplovu,
- nadaljevanje poti od njihovih sedežev do vrat zrakoplova,
- izkrcanje z zrakoplova z zagotavljanjem dvigal, invalidskih vozičkov ali druge potrebne pomoči, kakor je to primerno,
- nadaljevanje poti od zrakoplova do prostora za prevzem prtljage in prevzem prtljage skupaj z izpolnitvijo vstopnih in carinskih postopkov,
- nadaljevanje poti od prostora za prevzem prtljage do označene točke,
- dostop do povezovalnih letov, kadar so v tranzitu, s potrebno pomočjo na letalu in na tleh ter na terminalu in med njimi, kakor je potrebno,
- po potrebi pomoč pri dostopu do toaletnih prostorov.

Kadar invalidni osebi ali osebi z omejeno mobilnostjo pomaga oseba, ki jo spremlja, je treba tej osebi na zahtevo omogočiti, da zagotavlja potrebno pomoč na letališču ter pri vkrcanju in izkrcanju.

Zemeljska oskrba vse potrebne opreme za gibanje, vključno z opremo, kot so električni invalidski vozički, pri čemer je potrebno vnaprejšnje opozorilo v 48 urah ter upoštevanje prostorskih omejitev na zrakoplovu, ob upoštevanju uporabe ustrezne zakonodaje v zvezi z nevarnim blagom.

Začasna nadomestitev poškodovane ali izgubljene opreme za gibanje, čeprav ne nujno zamenjava enakega z enakim.

Zemeljska oskrba s pomočjo psov, ki so priznani kot psi pomočniki, kadar je to primerno.

Sporočanje informacij, potrebnih za izbiro leta, v dostopnih oblikah.

PRILOGA II

Pomoč letalskih prevoznikov

Prevoz psov, ki so priznani kot psi pomočniki, v kabini je odvisen od nacionalnih predpisov.

Transport, poleg medicinske opreme, največ dveh kosov opreme za gibanje na invalidno osebo ali osebo z omejeno mobilnostjo, vključno z električnimi invalidskimi vozički, pri tem je potrebno vnaprejšnje opozorilo v 48 urah in upoštevanje prostorskih omejitev na zrakoplovu, ob upoštevanju uporabe ustrezne zakonodaje v zvezi z nevarnim blagom.

Sporočanje bistvenih informacij v zvezi z letom v dostopnih oblikah.

Na zahtevo se po najboljših močeh uredi sedežni red, ki bo omogočal zadovoljitev potreb posameznih invalidnih oseb ali oseb z omejeno mobilnostjo, ob upoštevanju varnostnih zahtev in razpoložljivosti.

Po potrebi pomoč pri dostopu do toaletnih prostorov.

Kadar invalidni osebi ali osebi z omejeno mobilnostjo pomaga oseba, ki jo spremlja, si bo letalski prevoznik po najboljših močeh prizadeval tej osebi dodeliti sedež poleg invalidne osebe ali osebe z omejeno mobilnostjo.
